

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna polit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedija na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati veljajo:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji veljajo:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan veljajo 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvenemski delje in praznike, ob 1/26 popoldne.

Poboj — dvoboj — samomor!

Dolgo že nismo nič govorili in nič poročali od nekterih današnje dni sicer navadnih, pa jako nespametnih, popolno neverskih dejanj: Od poboja, dvoboja in samomora. Stori tega nismo, ker se nam malo spodbudljivo zdi, nasproti pa mnogo pohujšljivo, vedno od najhujšega prelomljenja božjih in naravnih zakonov govoriti. Vrh tega je vedno predstavljanje najgroznejših reči tudi nekako kužljivo; več kakor se od tega pripoveduje, navadnije, vsakdanjše tudi postaja, dokler se pozgubi vsa groza, ves strah pred tako nesmislijo. Prav iz teh vzrokov smo opuščali naštevane smrtnih pretepov, ubijanj in kar je tacega, da so nam že marsikteri bralci zamerili (kakor iz dopisov vemo), zakaj takih interesantnih (?) novic tako malo donašamo. Mar li res interesantnih? Kako popačen mora biti čut takih bralcev, da ne rečemo kristjanov! Da, za pravega kristjana ne more biti žalostnišega, kakor tako posilno seganje v božje in naravne pravice; kakor tako največje zaničevanje božjih zapovedi, zraven pa tudi največjih krivic posilno usmrtenih do bližnjega, n. pr. staršev do otrok, otrok do staršev i. t. d. Zato hočemo danes nekoliko besed, ne učenih razpravljanj, ampak prav priprostih in domačih v porazumljenje reči.

Zakaj prinašate tako malo novic? Saj je pri nas toliko pretepov, po drugod samomorov dvobojev in nesreč, je nam pred kratkim nenaročnik, gotovo pa bralec „Slovenca“ pisal. Naravnost povemo, da nas je tako prašanje jako iznenadilo ter nam je dolgo po ušesih donelo. Dvomilo smo, bi li na to kaj odgovarjali ali nič. Bodisi.

Da včasih ni veliko (ali nič) novic o nesrečah, je krivo to, da se nesreče ali ne pri-

petijo, ali da nam jih dotični dopisovalci ne poročajo. V prvem slučaju (če se ne zgodijo) moramo le reči: Hvala Bogu, da se ne zgodijo. V drugem pa, če se sicer zgodijo, pa nam jih prijatelji ne poročajo, nas krivda ne zadeva. Sami vedeti jih ne moremo, sami izmišljovati se jih ne smemo, jih iz vseh časnikov pobirati, se nam za list, zlasti za dnevnik malo pristojno zdi, tedaj moramo s čem drugim list napolniti! Toliko v opravičenje prve pomanjkljivosti.

„Saj je pri nas toliko pretepov“. Žalibog — naj bi jih toliko ne bilo! Zato pa gotovo ni toliko pretepov, da bi imel „Slovenec“ kaj novic donašati. In naj bi „Slovenec“ vsakega zabilježil, bi mar li skrbel za čast dežele? Gotovo ne. Res je tako surovo in divje zadržanje naših fantalinov grd madež za poštene Slovence in za celo deželo. Od krščanske ljubezni, sploh od krščanskega nauka in zadržanja ne rečemo nič, saj tu naša č. duhovščina gotovo stori svoje. Naj bi stori enako vsi drugi svoje: stariši, gospôška, društva itd., znabiti da bilo bi vendar sčasoma kaj boljše. Bog daj! „Slovenec“ pa krvavih pretepov in pobojev tudi naprej ne bode po svetu raznašal.

O dvoboju naj bi „Slovenec“ kaj poročal! Kaj neki? Da je dvoboj mnogo? O da, mnogo jih je: za nepomišljeno besedo, za ničvredno punčelo, za . . . , za . . . in za — kdo našteje bedarije, zaradi katerih drug družega na dvoboj kličejo? In zaradi teh nezmernih bedarij naj bi „Slovenec“ se omadeževal, s takim gnjilim blagom naj bi pošten list polnil svoje predale? Oj ne, ne, ne — stori naj to kdor hoče, „Slovenec“ ne. Da pa bode „Slovenec“ vendar tudi sitnežem nekoliko vstregel, tu pové, da ravno te dni se je v Budapeštu

vstrelil obristaltenant K. Oblidal na način ameriški.

Kak način pa je to? Tak-le: Sosed sosedu, tovar tovaru, podložni predpostavljene razžali, nalašč ali po nevednosti. Razžaljeni ga kliče na dvoboj ameriški. Odločita si dve kroglici. Kdor potegne belo, je prost in opravičen, bel kot sneg, naj bil bi tudi največji, najnesramniji razžalitelj. Kdor potegne črno, je tudi črn razžaljevec, naj bi bil še tako nedolžen; v dveh letih se mora sam končati; vstreliti, v vodo skočiti, itd., če jo pa kam popiha, da nikdo za to ne vé, no pa prav — ostane pri življenju. Od kod je to ime? Kdo vé; čuli smo od poštenih in zanesljivih mož, ki živeli so 20 in več let v Ameriki in vendar od vsega tega niso nič vedeli, še le razlagati smo jim mogli. Kaj je to očitno, da to ni družega, kot znajda zaničnih stravljevcev, pa prevzetnežev. Taki naj iščejo zavetje kje drugej kakor v „Slovenec“.

In zadnjič še samomor. Hočemo li s poročili o samomorileh liste polniti? Ne in stokrat ne — brezumni zanikerniki tega gotovo niso vredni; tudi bi imeli jako veliko dela, ter bi s tem naročnikom prostor za boljšo stvarino kradli. Saj le v Beču pride na vsaki dan samomor, kaj in koliko še le na Avstrijo, na Evropo? Prepustimo to liberalnim, židovskim listom, pri nas se bode to le takrat zgodilo, kadar posebne okoliščine tirjajo zaradi tega ali družega poduka.

Tedaj dragi bralci in naročniki! Če želite „drobnosti“, „novosti“ in vsakoršnjih „—osti“, poročajte nam jih, radi jih bomo prinašali, ker vemo, da svet je radoveden in nam — bo treba manj pisati, ali tako brezverno stvarino, tako mravno gnjilobo pustimo liberalcem in židom.

Listek.

Vrtnim rožicam v slovó.

Stopiva za trenutek na kak po umnem vrtnarji lepo vredjen cvetlični vrt. Ah! kako krasno se dvigajo tú rožice v različnih barvah in med seboj vojskuječi se lepoti, ki ž njo in zvonjavo svojo slavo Stvarniku in čast vrtnarju oznanujejo! So pa tudi te vrtné rožice v resnici krasotice, take, da jih ljubi sleherni oko in sree, ter jih imeti želi.

Poglej je neveste, zale in brhke, da si je lepše kar misliti ne moreš! Ali je pa zadovoljna s to svojo, po Stvarniku ji podeljeno in s svetnim lepotičjem zvikišano lepoto? Ako si jo bolj na drobno ogleduješ in preiščuješ, mi boš pritrdil, da ne. In zakaj ne? Krasen, umetno sestavljen šopek iz vrtnih rožic dviga se ji iz nježne ročice in bela vrtnica kuka ji mikavno v laseh. Kaj hoče to reči? Zdi se

mi, ko da bi bila njena lepota nekako otemnjena, ko bi je one ne osvitěvale s svojo bliščobo. Glej! glej! kako ponosno se pa tudi ozirajo te presrečne nevestine družice iz njene roke po svatih! Mislil bi skoraj, da se one zavedajo te svoje slave in sreče.

Ja! ja! ošabne krasotice! le ozirajte se ponosno po sebi; le ozirajte se ponosno čez domá ostale tovaršice, ker zdaj vam vaše solnce sije! Toda nikar ne zabite, da dan za dnevom solnce zahaja in da ž njim utegne otemneti tudi vaša lepota, ugasniti vaša slava! In, ako bi se to prigodilo, kak bi bil potem nasledek takemu spremenjenju? Prav navaden! In ta je? Dekla pride s svojimi neolikanimi rokami in neusmiljeno potisne prej krasno in ošabno, zdaj pa temnelo in obletelo rožico v kotiček — na ognjišče! Oh! koliko spremenjenje! kje je potem prejšnja slava? kje čast? kje sreča? kje ponos? — Tukaj, zdaj otemnele rožice zdihujejo, žalujejo, tožijo nad človekovo nehvaležnostjo, in bi, ko bi njim dano bilo,

žugale grdi nehvaležnosti, da prihodnjo spomlad nič več, nikakor ne bodo pokukale iz svoje stebline hišice.

Vidite, prezale krasotice vrtné! taka ali nje enaka osoda vas pričakuje, in sicer za vso dobroto, katero vé skazujete s svojo lepoto. Ali ni v resnici bitko, z visočine slave potisnjen biti v globočine mogoče pozabljenosti! Iz nevestin ročic — v smeti! — Meni in gotovo tudi tebi, dragi bralec! se morebiti smilijo te uboge rožice, ki so vkljub vsi svoji lepoti izpostavljene tolikemu zaničevanju! So pa one tudi v resnici milovanja vredne; saj se one vse svoje življenje po Stvarnikovi volji radovalno trudijo pri svojem delu, da bi se oblekle v toliko lepoto, s katero bi dopadle človeškim očem človeškemu srcu.

Ko jaz, ogledovaje krasne vrtné lepote, preiščujem, kako bitka osoda, osoda smrti, zadeva pa v jeseni vse te prelepe nevestice Božje slave, zdi se mi, da jih vse, vse vidim že v svoji lepoti z žalostjo in s strahom ozirati

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. sept.

Avstrijske dežele.

Iz deželnega zbora koroškega.

Poslanec dr. Ubl je predlagal, deželnemu odboru naj se naroči, da po e. k. deželni vladi prosi pri ministerstvu poljedelstva, da se zopet postavi grad Podkloštrum (Arnoldstein). Nasvet se sprejme jednoglasno. — Poslanec dr. Lušin je poročal v imenu finančnega odbora o sklepu računov zemljišnega odveznega zaklada za l. 1881 in o gospodarskem izkazu za l. 1882 in je podkrepil posamezne postavke. Po nasvetu g. poročevalca je potrdil deželni zbor prihodke in stroške zemljišnega odveznega zaklada, ki je imel konec leta 1881 prebitka 29.977 gold. 19 kr. Gospodarski izkaz za l. 1882 se je odobril. Isto tako je pritrdil deželni zbor sklepu računov deželnega zaklada, kterega je predlagal deželni odbor za l. 1881 in odobril gospodarenje za l. 1882.

Za *reguliranje Drave* odločila je vlada Korošcem poldrugi milijon goldinarjev; deželnega glavarja namestnik pa kljub temu vedno le po vladi odriha, kjer more. Kako je bilo to nekdanj drugače. Takrat, ko so ustavaški ministri na krmilu sedeli, ljudstva, ki niso naravnost v njihov rog trobila, niso ničesar dobila. N. pr. minister Giskra se je peljal nekdanj skozi Ljubljano. Ranjki dr. Bleiweis ga je prosil za slovenske šole: „Ako hočete slovenske šole imeti, napravite si jih na svoje stroške“, odgovoril je Giskra. Tako se je opoziciji takrat merilo, danes pa se ji meri, kakor smo zgoraj pokazali, in vendar...? Res grdo, nehvaležno in nespametno.

Iz *Lvova*, 18. sept. Deželni glavar ukaže prebrati telegrafično pismo cesarske kabinete pisarne, v katerem se presvitli cesar zahvalijo deželnemu zboru za presrečna vošila povodom veselega dogodka v preslavni rodovini. Voli se potem več odsekov in preiskujejo se nadalje volitve Rusinov. Oporeka se volitvi okrajnega poglavarja v Stanislavu, Goreckega, v kmečkem volitvenem okrogu. Vname se živahna debata, rusinski poslanci Antonievic, P. Siesinski in Lesinski strogo kritikujejo volitev. Grof Adalbert Dziedusicki, knez Adam Sapieha in grof Galejevski zanikujejo, da bi se pri Rusinih nepravilno postopalo, vendar se sprejme nasvet Siesinkega, naj se potrjenje volitve odloži in bolj na tanko pozveda.

Iz *Prage*, 18. sept. Svitli nadvojvoda Ljudovik Viktor je večer ob 7 $\frac{1}{2}$ uri čestital v imenu cesarske hiše preslavni cesarici Mariji Ani za njeno 80. rojstveno leto. Dopoludne pa je bila deputacija mestnega sveta z županom v gradu, da izrazi voščila za Nje Veličanstvo pri višem dvorniku.

V *Štezi* se je odprla prva česka

gimnazija na jako slovesen način. Poslopje je blagoslovil prošt Šum z veliko asistenco, ter je vrlo ginjaivo govoril. Čelakovsky izročil je gimnazijo ravnatelju. V prvem razredu je 90 dijakov vpisanih. Iz vseh krajev severoslovanskih dežel prišle so deputacije. Ljudstva je bilo toliko, da se je vse trlo. Čez osemdeset čestitek je došlo po brzojavu.

Dunajsko okrajno glavarstvo je brambovsko ministerstvo opozorilo, naj se prošnje tistih mladeničev, ki se v ptujih glavarstvih nahajajo, in se tamkaj *vojaškemu naboru* predstaviti žele, ako so z zadosti tehtnimi vzroki podprte, uslišijo. Tak slučaj bi bil n. pr., ko bi mladenec, ki ima „cegele“ v črnomeljskem okraju služil, doma pa bil v kranjskem okraju. Temu ni potreba v vojaški nabor kranjski hoditi, temveč zadostuje, ako napravi o pravem času prošnjo na okrajno glavarstvo svojega bivališča ali pa se osebno oglasi in dovolilo se mu bode, da se bo v Črnomlju vojaškemu naboru predstavil.

„Politik“ prinaša iz Zagreba vest, da bo *grof Pejačević* zopet ban, ko se bodo dvojezični grbi odstranili. On naj bo menda izdelal nekak „modus vivendi“ med Hrvati in Ogri in zaradi tega še ni banske palače zapustil.

Zagreb, 17. septembra. Z današnjem dnevom lahko z dobro vestjo *zabilježimo*, da so neredi in upori povsod zatrti. Kolovodje so povsod zaprti in sodišča imajo polne roke dela.

Kakor se čuje, t. j. kakor madjarski listi pišejo, se menda na državnem saboru v Budapešti ne bode nikak zakon o določitvi osodepolnih državnih grbov z dvojezični napisi sklepal, le vladi se bo pravica podelila, naj v tem oziru dela, kakor ji drago. Novica je jako neverjetna.

Šest Starčevićancev odložilo je svoje mandate za mestno odborništvo v Zagrebu.

Ob novem letu pretvorilo se bode *ogersko ministerstvo za javni promet* do c. lega. Vrhovno nadzorništvo železnic in parobrod se popolnoma razpusti. Opravila vrhovnega nadzorništva, ki se javnih zgradb tikajo, prevzame ravnateljstvo državnih železnic, kteremu so taka opravila bolj znane že iz vsakdanjega življenja, kakor vrhovnemu ravnateljstvu in v to svrhu ustanovil se bode za javne železnične zgradbe poseben odsek pri železničnem ravnateljstvu. Upravni odbor državnih železnic se bode tudi razpustil. Ta je bil do sedaj tako rekoč brezposelno „posredništvo“, po kterem so ravnateljstva z ministri se dogovarjala. Sedaj stopijo ravnateljstva v neposredno dotiko z ministri in mu bodo neposredno podredjena.

Hrvatje ti so pravi vstaši! — V občini Bednji v Zagorji so kmetje nahujskani razsajali po judovski hiši, sedaj pa sami v znamenje prijateljske sloge zastonj dovažajo opeko,

apno in pesek, da se hiša postavi, tako si dá poročati „Ung. Post“ iz Zagreba.

Občine županstev (komitativ) v Baes, Csanaad in Csangrad in mest Baja in Ujvidek hočejo poslati deputacije v *Szegedin*, ko pridejo kje presvitli cesar. Izmed duhovščine bodo prišli: kardinal-nadškof Haynald, patriarh Angelič in škof Branković in Popović. Kardinal Haynald je povabil škofo v Csanadu, Velikem Varadinu in na Erdeljskem, na se tudi snidejo in se ž njim vred poklonijo Njih Veličanstvu.

Csango-Madjari, ki so se poslednja leta iz zdrave Bukovine v okužene mlakužne in močvirne banaške pokrajine naseljevali, vračajo se goljufani, potrti in vsi obupani domov v prejšnjo domovino Bukovino. Nedavno peljalo se jih je dvajset voz skozi Devo, na vsakem vozu po šest do osem ljudi. Obleka je že prav revna in nekatere matere prosile so pri usmiljenih ljudeh za obleko, da so zamogle na pol nage otroke obleči.

Razgovor med knezom *Bismarkom* in grofom *Kalnokyjem* v Solnogradu, pravijo, da je obsegal vprašanje, kako bi se politična zveza med Avstrijo in Nemčijo na podlagi gospodarskih zadev po soglasji obrtnih in socialnih postav, po uravnavi železničnih tarifov za tovarno blago itd. vtrditi dala.

Vnanje države.

„Oponione“ se bavi z vprašanjem *splošnega razoroženja* po Evropi in pravi, da bi si Bismark nezmerno slavo za večne čase pridobil, ko bi se mu to posrečilo. Do sedaj sta se za razoroženje odločno le Gladstone in Italija izrekla, Avstrija in Nemška bi tudi jako rade težko breme nekoliko olajšale, nič se pa o Francozih in Slovanih ne ve! Dokler se ne bodo vse države odločno za to izrekle in razoroževanje pričele, se puška ne sme iz rok djati, kajti Evrope ravno sedaj žalostni časi čakajo.

Lahi in Hrvatje. Na Hrvaškem so rogovili zoper grbe zaradi zoperpostavnih napisov, v nekterih krajih zaradi tega, ker so zahtevali cesarskega orla namesto deželnega grba, a Lah i ti so drugačni tiči, ti pa rogovilijo zoper grb vladajoče kraljeve rodovine, kakor se je to zgodilo v nedeljo teden v Forli o priliki, ko je bila dobrodelna predstava za nesrečne v Isehiji, in je bil na hiši transparent z grbi vladajoče rodovine. To je nekatere razjarilo, da so začeli v hišo kamenje metati. Občinski odbor pa je razglasil oklic, v kterem pravi, da so kraljeve oblasti vzrok nemirom, ker dražijo mirno prebivalstvo.

Bolgari so iz vseh krajev dežele več nego tisoč priznalnih pisem gledé prestolnega govora pri otvorjenji sobranja knezu in vladi poslali. Liberalci, ki so pred dvema leti domovino zapustili, vračajo se tje, da se vdeležijo volitev za veliko sobranje, ki bode novo ustavo sprejelo.

V pruskih tako zvanih *majevih postavah* l. 1873 je bilo prej pisano, ako hočejo katoliški duhovni umeščeni biti na Pruskem, imajo se skazati, da so na domačih šolah dovršili svoje študije. Poslednja junijeva postava je dala vladi neomejeno oblast, da lahko oprostí te zgoraj navedene postavne določbe ali v posameznem ali v vsem razredu, in minister prosvete pl. Gosler je naznanil precej, ko je bila ta postava potrjena s okrožnico vsem škofom, da je pripravljen dati tako oproščenje (dispens). Kakor „Germania“ pove, so privolili sv. Oče v soglasji s škofi, da se sme prositi privoljenja za preteklost, a s tem se stvar še ne rešuje, ker to velja le sedaj. Knezoškofijska pisarnica v Vratislavi vabi tedaj duhovne pruskega dela te škofije, ki so bili posvečeni l. 1873—1883, da naj pošljejo spričalo zrelosti in odhodno spričalo iz vsučelišča do 1. oktobra t. l. v pisarno. S tem se pa menda vradno potrjuje vest, da se je doseglo porazumljenje med papežem in škofi, da se odpravi pomanjkanje duhovnov, kar bode sedaj moč doseči pri novi postavi.

Iz *Petrograda*, 18. septembra. Car je podelil ministru vojaštva Vanovskemu s premilostljivim pismom red Aleksandra Nevskega. Grof Tolstoj se je danes vrnil iz od-

se na neprijazni — njim smrtni jesenski čas; zdi se mi, da slišim jih vse, vse milo žalovati, da njihova tolika, čuda lepa lepota zginila bo po proti zemske minljivosti v nič. In ko to premišljujem, ne zdi se mi bratovsko lepo, te žalujoče, sosebo zdej v jeseni hudo žalujoče cvetke neusmiljeno prepustiti njihovemu zalovanju in pustiti jih brez kake tolažbe. Oh! kdo izmed nas ne pozna dragocene moči sladke tolažbe iz prijateljskih ust! In zato hočem jaz, kot njihov prijatelj in častilec izreči njim v tolažbo in razveseljenje tolažilno besedico, in ker one tako mično in ljubko, tako mogočno in prisrčno v svoji brhkoti prepevajo čast in slavo Božjo, njim bom še jaz zapel čestitko v pesmici; tako-le znam:

Mlada spomlad je zbudila
Vas iz spanja, „vrtne rožice!“
Da sladka bi vé čutila
Mi budile kot nevestice.
Gledal sem vas v krasoti —
Razeveteti — razevetene vse;
In ko gledam vas v lepoti,
V sreč mi ve šeptale ste:

„Lepa naša ta lepota
Stvarnikovi le predrag je dar;
Slajša Njemu je milota,
Ki smo me iz nje le slabi žar.“

Lepša ko lepota cvéta
Tvoja, dragi bralec, je zares!
Naša ni podoba sveta,
Tebi Svojo dal je Bog z nebes.

Vrednost naša spremenljiva
Je po teku časa — vsigdar;
Tvoja pa je neminljiva,
Ki si večni Večnemu altar!“

Slišal — slušal sem vas milo
Drage vrtne mi nevestice;
Glas vaš dvignil mi se silo
Je globoko se v srčice.

Zdaj ko solnce več ne sije
„Vrtne rožice!“ gorko za vas;
Zdaj ko miraz po zraku brije
Ki temni — zdrobi cvetlični kras. —

Zdaj zapojem naj čestitko
V slavo vam za prejšnji zali kras;
„Na spomlad vstanite vitko,
Gledal da — in slišal bom vaš glas!“

Ljubljanski.

pusta in je zopet prevzel ministerstvo notranjih poslov.

iz Madrida, 19. sept. Listi pravijo jednoglasno, da bode Sagasta imel nalog, postaviti novo ministerstvo, ko se kralj povrne iz potovanja.

Francoska ima na Dunaji novega poslanca, grofa Toucher de Careil, ki se je nedavno grofu Kalnokyju predstavil. „D. Ztg.“ misli, da je novi poslanec samo za to prišel, da bode stare simpatije med Avstrijo in Francosko oživil, nove vzbudil, ter vse skupaj okrepčal. V tem smislu piše tudi „Times“, da ima Avstrija mnogo več simpatij za Francosko, kakor pa za nemškega Mihelna, kteremu je prisiljena roko podala. Krivico, ki so jo nam Francozi leta 1859 storili, obžalujejo in mi smo jo pozabili in na Dunaji niso nikdar francoskega naroda, temveč Napoleona za slabo politiko odgovornega delali. Zato so pa Francozi Avstrijem tudi vedno toplo sree ohranili. Grof Careil pač ne bo storjene zveze rušil, ali opazoval bode njene člane in — čakati pa menda grof Careil vrlo dolgo zna.

Pred nekaj meseci počil je na **Francoskem** glas po časnikih, da imajo monarhisti po celi deželi razpostavljene agente, ki na tistem ljudstvo na monarhijo pripravljajo. Takrat tega ni nihče verjeti hotel. Sedaj pa „Gaulois“ zopet ravno tisto ponavlja poročajoč, kako trdno da so se po smrti cesarskega princa ti monarhistični kadri organizovali. Na čelu stal jim je grof Monti-Réze, ki je bil ob enem glavni ravnatelj agentur po Bretagni in Vendée; dalje grof Blacas za istok in jug in marquis Dreux-Brézé za sever in srednje Francosko. S temi tremi grofu Chambordu najbližje stoječimi plemenitaši občevali so predsedniki monarhičnih zadrug pismeno in ustmeno, in ti so zopet Chambordu vsako še tako malenkost poročali. Cela liga znaša okolo 8000 članov, ki so po celi Francoski razpostavljeni. Napravljali so zборе, najemali maše o kakih blagih spominih, razdeljevali so brošure in druge na monarhijo spominjajoče malenkosti. Tu sem spada tudi znamenito bodalo v podobi križa, po kterem je svoje dni „Intransigeant“ tako zaslovel. Leta 1880 privolil je Chambord na vstrajno splošno zahtevanje svojih zvestih, da so ustanovili blagajnico, ki naj bi bila potem bodočo restavracijo podpirala. Najmanjši doneski morali so 1000 frankov biti, kajti manj se ni sprejemalo. Vsega skupaj so royalisti nad 14 milijonov frankov v to blagajnico zapisali; denar je sprejemala „Union générale“, ter ga še tisti dan zvečer na Angleško poslala, kjer so ga v dobrih papirjih naložili. Tudi 102 časopisa je Chambord vzdrževal.

O'Donnell, morivec Carrey-a. je bil pred policijsko sodnijo v Bowstreet postavljen. Obravnavo so odredili za teden dni, da pokličejo več prič.

Na **Irskem** so se začele ogromna hudo delstva zopet množiti. V četrtek zjutraj našli so zakupnika Sullivana s prestreljenimi prsi mrtvega. Umorila ga je tako zvana „mesečna banda“. Na drugem kraju poleg nekega grada našli so blizo 200 dinamitovih patronov, ktere je brezimno pismo ovadilo.

Iz Honkonga se poroča, da, ko so Francozi v drugič „črne prapore“ v vtrjenem taboru naskočili, sta vodja črnih praporov in pa jeden anamiški častnik padla. Na puškah, ki so jih Francozi zaplenili, vidi se pečat kitajske orožnice. Odnosaji in razmere po Anamu so silno žalostne. Kupčija zastaja, javna varnost je tolika kot nič, veljava novega gospodarja, skoraj da se ne pozna. Mandarini zanikajo pripoznanje Huéške pogodbe. Francozi so anamiškemu vladarju priporočili, naj tisto pogodbo (huéško) v Peking uradno naznani, kajti od Francoske strani se to ne more zgoditi, dokler niso komore pogodbe odobrile. Iz Kantona dohajajo mirneje novice.

Srečen Egipt! Egiptovskemu finančnemu ministru je po izplačanju obojih kuponov še 10 milijonov frankov gotovine ostalo!

Volitve za postavodajalen svet in za deželno zbirališče v **Egiptu** je Khedive razpisal za čas od 22. septembra do 8. oktobra. Clif-

ford Lloyd je nastopil službo kot svetovalec pri ministerstvu notranjih poslov.

„Reuter Office“ naznanja iz **Novega Jorka**: Minister vnanjih poslov v Havaji je odposlal protest v London, Pariz, in Washington, protest zoper aneksije tujih vlasti v tistem morji.

Avstralija se pritožuje proti Francozom zaradi uvaževanja nepopoljšljivih hudodelcev na otok Nova-Caledonija. Ti hudodelci, ki tamkaj v popolni prostosti živé, ne bodo dolgo na Caledoniji ostali, temveč kmalo celo Avstralijo poplavili. Že sedaj jih mnogo kazniško kolonijo ostavlja in se v Avstraliji naseljujejo, kaj bo pa še le potem, ko jih bo okoli 60.000 skupaj. Avstralska liga se bo tudi s silo uvaževanju uprla, ako ne bo drugače, kajti tudi Angleže je na ta način zmogla.

Izvirni dopisi.

Z Notranjskega, 16. septembra. (*Škofjski muzej*.) V štev. 231 „Vaterlanda“ t. l. smo brali, da so kardinal-nadškof Olomuški ogledovali najdbe prazgodovinskih, pravrščanskih in srednjeveških reči, ki so bile izkopane pri stavljnji nove stolnice, in ukazali, naj se hranijo te in enake najdbe v prostorih ondotne knezoškofijske palače. Vsled tega se bodo zbiralale cerkvene in tudi druge starine bodisi lesene, lončene, kamnite ali tudi stvari iz stekla in rudnine, tkanine in veznine v posebnem škofjskem muzeji. To je hvalevredna in za vsako škofijo silno potrebna naredba.

O priliki deželne razstave v Ljubljani meseca julija smo želeli, in vedno pričakovali, da bo „Slovenec“ bolj natančno popisal, vsaj razstave cerkvenih reči, pa pričakali nismo ničesar. Za obiskovalce razstave, vzlasti duhovne, bi bilo to jako zaželjeno in podučno v zadevi cerkvene umetnije. Suho popisovanje v bukvah ali časnikih ne zadostuje, ako ne ogleda okó, kar je popisano; in marsikdo ne vé ceniti tega, kar vidi, ako se mu ne popiše in razloži. Škoda, ker „Slovenec“ se bere menda vendar po vsih duhovskih hišah na Slovenskem. Takrat nam je hodilo na misel, koliko potreben bi bil škofjski muzej za zbiranje cerkvenih starin in umetnij. Da je veliko cerkvenih starin in oprav velike umetnijske vrednosti še v škofiji, nam je pokazala razstava. Koliko pa jih leži in počiva še po cerkvah in cerkvenih shrambah, ki so nepoznane in necenjene? Veliko so jih spravili judovski barantači za majhne denarje iz dežele, mnogo se jih pokonča in na veliko soboto sožgé, ker se njih vrednost ne pozná. Marsikterikrat vidimo po hišah cerkvenikov, cerkvenih ključarjev in dobrotnikov izvrstna dela srednjeveške cerkvene umetnije v kota za mizo stati ali zaprašeno kje v kakem kotu pod cerkveno streho trohneti, ker so se mogla umakniti svitlo pološanemu delu kakega novejšega „pelthauerja“, ki je ljudi preslepil, da so dali stare črne altarje in žalostne svetnike iz cerkve, in jim je potem po cimpermansko iztesal altarje in svitlo položane svetnike, pri kterih se komaj pozná človeška podoba. Veliko starih umetnih cerkvenih posod se je poprodalo ali preliti dalo, in moderni „goldšmidi“ so namesto njih menda res s kovaškim kladvom za drage denarje napravili novino, ki se vé, da jo po časnikih neznano hvalijo, češ, „da smo tudi pri nas kaj novega naredili“.

Od kod ta žalostna prikazen? Večidel od tod, ker duhovni niso imeli prilike podučiti se v cerkveni umetniji, in še če je kdo kaj od tega bral, je le malokdaj dobil priložnost učiti se tudi z očmi, t. j. videti, kaj je umetno in drago. S tem nočemo trditi, da ta opazka vse

zadeva; in mnogo jih je, ki so si po lastnem trudu pridobili toliko cerkvenega okusa, da zamorejo taka dela voditi, a mnogim pa tega manjka. Zato je pa živa potreba, da se tudi v Ljubljani in pri vsaki škofiji vstanovi muzej za cerkvene starine in umetnije. Kar bi se imelo na deželi po farah sežgati ali pokončati, kar ondi leži in se hrani brez vse koristi, kar bi se imelo dati preliti ali prekovati, naj bi se poslalo v Ljubljano in hranilo ondi v muzeji, če bi imelo kako umetnijsko vrednost; ako ne, bi se čez nekaj let lahko tam sežgalo i. t. d. Marsikake reči velike vrednosti, podlage in predloge paramentov, veznin, tkanin in čipk, tudi starih podob in posod bi se ohranilo. V takem muzeji bi se cerkvenih umetnij učili bogoslovci in duha umetnosti ohranili, ter razširjali po škofiji; učili bi se pa tudi stareji duhovni, kadar pridejo vanj pogledat, kaj je umetno in vredno, da se hrani in varuje, kadar bi imeli prenovljati cerkve, altarje, paramente i. t. d. Priporočamo to zadevo v pomislik in prevdarek ter v podporo vsim prijateljem cerkvene umetnije.

Domače novice.

(*Občina Horjulska*) je izvolila v častna meščana: visokorodnega barona A. Winklerja c. kr. deželnega predsednika in v. č. g. A. Zamejca korarja v Ljubljani.

(*Na realki*) je letos v 1. razred vstopilo 78 učencev, tedaj 8 manj ko lani. Vendar pa se je letos tudi na tem zavodu pokazala prikazen, da se jih je med novo sprejetimi učenci več oglasilo za slovenski oddelek ko za nemški. Lani jih je bilo v slovensko paralelko sprejetih 41, v nemško pa 45. Toraj bo tudi realka letos imela že dva paralelna oddelka, namreč v 1. in 2. razredu. V 6. razredu bo letos samo 7 učencev, ako ostanejo še ti vsi stanovitni do konca.

(*Duhovske spremembe*) v ljubljanski škofiji: Č. g. Berlic Janez ostane za beneficijata v Kropi, na Fužine (Weissenfels) pa gre na mesto njega č. g. Janez Belec, ki je bil odločen za beneficijata v Kropo.

(*O volitvah velikega posestva*) poročali so že včeraj nekteri vnanji listi v telegramih iz Ljubljane, da bode poverilni odsek zavrzel volitev Dežmana in dr. Schreya, „Slov. Narod“ pa je tudi že včeraj popoldne razglasil novico, da je poverilni odsek sprejel poročilo dr. Papeža, ki predlaga, da naj se zavrže volitev omenjenih dveh poslancev, dasi je poverilni odsek še le ob 1/2 6. uri zvečer, tedaj ob času, ko se je „Narod“ že tiskal, končal sejo, v kateri je razpravljal volitev velikega posestva. Tudi mi bi bili imeli priliko spregovoriti o teh volitvah, pa smo molčali, ker se nam ne zdi prav razglasiti reči, predno so bile še sklenjene, in predno pridejo v javnost iz odseka samega. Sklenjenega pa ni bilo še nič, zlasti tedaj ne, ko se je reč iz Ljubljane telegrafirala v „Tagespost“, „Presse“, „Triester Zeitung“ itd. Klub narodnih poslancev je imel pač zvečer 18. t. m. sejo, v kateri je dr. Papež poročal, da je bil od poverilnega odseka izvoljen za poročevalca o volitvah velikega posestva in da je že pregledal dotični akt. Povedal je, ktere pomanjkljivosti in nepostavnosti je v njem našel, in kterih nasledek bi bil, da gg. Dežman in Schrey ne bi bila dobila zadostnega števila veljavnih glasov. Vsi poslanci brez izjeme so bili prepričani, da se njih volitev po nobeni ceni ne bo mogla potrditi, ako je vse resnično

in vtemeljeno, kar je poročal dr. Papež; da bi pa njihče narodni stranki ne mogel očitati samovoljnosti ali prenenaglenosti, priporočali so g. poročevalcu, naj vse našete pogreške še enkrat strogo preiskuje in se do dobrega prepriča, je li vse res, kar je trdil. Klub toraj ni sklenil, da se mora volitev Dežmana in Schreya na vsak način zavreči, in svojih udov v poverilnem odseku nikakor ni zavezal, da morajo potrditi teh volitev na vsak način nasprotovati, ampak jim je priporočal najstrogejšo natančnost in postavnost. Klub takega sklepa tudi nikakor ni mogel storiti; pri obravnavi v odseku, ko bi se bila čula oba zvana, bi se bilo morda lahko pokazalo, da ni vse istinito, kar se je g. poročevalcu zdelo pomanjkljivo in nepostavno, in v tem slučaju bi bili narodnjaki gotovo vestno ravnali in bi ne bili proti svojemu prepričanju priporočali, naj se volitev zavreže, ampak naj se potrdi. Odseku se toraj nikakor niso vezale roke, ampak preiskoval je večeraj popoldne od 3. do 1/2 6. ure vpricho g. deželnega predsednika vso volitev natančno, ter našel, da niso samo trije, ampak da so celó štirje glasovi neveljavni, in da vsled tega ne odpadeta samo Dežman in Schrey, ampak tudi še dr. Maur, ki nima potrebnega števila veljavnih glasov. Iz te okoliščine je razvidno, da „Narod“ poročila o sklepu odsekovem ni dobil iz odseka samega po končani seji, ker bi bil sicer omenjal tudi nje, ampak da mu je kdo poročal o zadnji klubovi seji, dasiravno bi ne smelo priti v javnost, kar se v klubu razpravlja. Mi smo o tej stvari molčali in bi tudi danes ne bili spregovorili, ko bi se nam ne bilo zdelo potrebno reč pojasniti, da ne bode svet mislil, kakor da bi bili narodnjaki v tej zadevi ravnali samovoljno in bi bilo uničenje volitve Dežmanove in Schreyeve že sklenjeno, predno so se še pretresale njune okoliščine. Še žalostnejše pa je, da se nemudoma v liberalne vnanje liste poroča, kar se v narodnem taboru godi, in da nekteri naših mož nimajo toliko molčečnosti, da bi znanim žurnalistom precej ne naznanjali reči, ki bi morale tajne ostati. Klub narodnih poslancev pa bo moral malo ostreje strune napeti in svoje ude s pravili zavezati k molčečnosti, ako neče priti ob vso veljavo in zaupanje. Volitev sama se bode v deželnem zboru obravnavala v ponedeljek 24. t. m., da se pa naši bralci o celi stvari še bolj natanko prepričajo in podučé, bomo poročilo poverilnega odseka celo objavili, kakor hitro bode natisnjeno in razdeljeno.

Razne reči.

— V Kropi je umrla 18. t. m. Marija Potočnik, rojena Pibrovec, mati inženirja Karla Potočnika, ter bode jutri tam pokopana. R. I. P.

— Cesar so darovali: Za novo šolo v Vigavdu pri Volovski 200 gold., za nove zvonove v Št. Bleju, okr. Sežanskem 150 gld., in za popravo kapucinske cerkve in samostana pri sv. Križu, v okraju Goriškem 200 gold.

— V Beljaku so 18. t. m. zborovali poštarji iz Koroškega in Stajarskega, ter so se zborovanja prav obilno vdeležili. Na dnevnem redu imeli so stališče poštarjev na deželi, kar je dalo povod jako živahni debati.

— Iz Celovca. „Priatelj“ piše, da se letos braterne knjige v tiskarni sv. Mohora tiskajo v 28.390 iztisih. Udje so narastli po vseh slovenskih škofijah in sicer: V Celovski za 219 udov; v Goriški za 1070 udov; v Lavantinski za 1139 udov; v Ljubljanski za 1135 udov in v Tržaški za 160 udov. Res veselo!

— Trgovinski minister podelil je predkoncesijo za napravo lokalne mestne železnice na elektrogon za mesto Dunaj firmi Siemens in Halske za 6 mesecev.

— Alban Stolz, velikan na polju narodnega pisateljstva za priprosto ljudstvo v krščanskem duhu, obhajal je svojo zlato mašo.

— Terezijanišče in orientalna akademija se bosta še to zimo združila. V to svrhu se bode v Terezijanišči še nekoliko poslopja prizidalo.

— Bodoči kongres astronomov (zvezdogledov) zbral se bo, kakor smo že poročali, leta 1885 v Genfu. Na sedanjem na Dunaji so bili zbrani učeni zvezdoslovci iz vseh krajev sveta. Pogovarjali so se o velikem solnčnem mraku, ki so ga nekteri v Afriki na nosu dobrega upanja, drugi pa na atlantiku opazovali in tudi fotografirali. Dalje so določili in pojasnili nekake časovne pomote, ki so bile pa jako pičle, a tim lepše spričevalo natančnega znanja zvezdoslovcem dajejo. Tako n. pr. so učenjaki preračunili in dokazali, da razloček med julijanskim in solnčnim letom v 1000 letih štiri sekunde znaša. — Res malenkost in natančnost!

— V Pragi so imeli 17. t. m. javne poskušnje z napojenimi (impregniranimi) tvarinami, katerih se ogenj ne prime; poskušnje so se skozi in skozi polvoljno sponesle. Tvarine so se na Saksonschem v Dresdenu impregnirale s koncentrirano solijo in sicer svila, volnate robe, bombaževina, preja, les in slama. Nobene reči se ni plamen prijel, dasi tudi se je poželjivo na desno in levo po njih spenjal in 15 minut je potrebovalo da jih je huda vročina vpelila, goreti pa na noben način niso hotle. Še pri slami se je plamen zastonj vkvarjal. Fabrika, ki se z izdelovanjem takih zoper ogenj varnih tvarin peča se imenuje Dohna-Dresden, fabrikant sam pa Fr. Konrad. Osobito glediščina ornametika se iz teh tvarin, ki so jako lepe barve in se od navadnih nič ne razločijo, živo priporoča, kajti koliko nesreče se je že ravno na odru z ognjem provzročilo in še zdaj človeka strese, ako se grozne nesreče spominja, ki se je na 8. decembra 1881 zvečer na Dunaji v Ringteatru primerila ravno po tem potu, da so se namreč pregrinjala vnele. Ako se v gledišči že obstoječe gardine in druga ognju nevarna reč na tak način impregnirajo, je nevarnost velikega požara če tudi ne nemogoča, pa saj jako neverjetna. V velikem gledišči v Dresdenu je vse s koncentrirano solijo napojeno.

— Grofica Colorado-Mels beračica. Nedavno tega, ko se je na Dunaji v vjetnišnici oglasila rečna, raztrgana in popolnoma zanemarjena beračica, da nima kam pod streho. Kakor je v sprejemni pisarni pripovedovala, je vse mogoče poskusila, da bi si z delom svoj kruh zaslužila, ali vse prizadevanje bilo je brezuspešno. Začela je s svojim otrokom beračiti, le da sta se preživela. Sedaj pa tudi to ni več mogoče in tako je prišla prosit tukaj sem za prenočišče. Poveljnik vjetnišnice je ukazal naj se mu revica predstavi, pa rekli so, da jo morajo popred osnažiti, tako je zanemarjena, posebno pa otrok je poln uši. Na pravili so jima kopelj in dali svežega perila in obleke, ter jima posebno celico odkazali. Tamkaj je v najkrajših besedah napisala, kaj jo je napotilo, da si je v vjetnišnici prenočišča iskala, ter je tudi svoje ime Marija grofica Colorado-Mels podpisala. Preiskave so dokazale resnico in ker je njen oče sam tako reven, da od miloščine drugih živi, je toraj nikakor preživeti ne more, priporočil jo je poveljnik vjetnišnice dunajskemu županstvu v milosrčno podporo, ker se je ob enem tudi dokazalo, da ni ničesar zakrivila, kar bi bilo kazni vredno.

— Mednarodna konferenca za določitev meridianov (zemeljski merilnik) in določitev mednarodnega časa pri železničnem, brzojavnem in poštnem prometu, zborovala bode v Rimu 15. oktobra t. l. in bodo v nje menda vsi narodi zastopani. Do sedaj imamo razne prve meridijane. Mi, n. pr. računamo od meridijana, pod katerim otok Ferro leži,

Angležem je pa Greenville prvi meridian. To se ima sedaj odpraviti in za cel svet en sam meridian kot prvi odločiti. Angleška vlada se je zaradi tega osobno povabila, da se konference vdeleži.

— Sladkorja bodo letos v zahodnji Indiji manj pridelali, kakor prejšnje leta. Po vsi Kubi ga bode menda 420.000 bečev. Lanškega leta ga je bilo 600.000. Letos so tedaj skoraj polovico manj pridelali. Sladkorne tovarne so se začele delovati, namreč take, ki izdeljuje iz sladkorne pese sladkor, teh je posebno veliko na Českem in Marskem. Povsod se hvalijo s peso, da se je dobro obnesla.

Telegrami „Slovenca“.

Veliki Varadin, 20. sept. Pri banketu na čest ministerskemu predsedniku Tiszi je omenil le-ta Hrvaškega vprašanja in antesemitskega. Prvo vprašanje se ne da rešiti s pouličnimi izgredi, postavni red se mora narediti, potem pa s pomočjo postavodajaje in ljubezni do domovine delati na mir in spravo. Judovsko vprašanje ni vprašanje zaradi antisemitizma, marveč tukaj se vpraša za dobro ime, za čast domovine. Vlada ima dolžnost, da čuje nad življenjem državljanov, a družba ima dolžnost, da odpravlja škodljive predsodke, razloček naj bode le med poštenimi in nepoštenimi ljudmi. (Odobrovanje). Pri banketu so bili tudi članovi opozicije.

Sofija, 20. septembra. Knez je sprejel ostavko ministerstva. Razglas knezov vpeljuje zopet vstavo, poziva v pregled dvoje članov, ki zadevata ljudski zastop. Novo ministerstvo pod Zankovom se sestavlja, vnanje poslove prevzame Balabanov. Predsednik sobranju je Grekof.

Belgrad, 20. sept. Izid volitev: 34 jih je vladne stranke, 47 radikalcev, 10 liberalcev, 17 jih ne pripada kaki določni stranki. V Kragujevacu in v Šabaci bode ožja volitev, v 7 okrajih bode zopet volitve zaradi nerednosti. V nekaterih krajih še niso bile volitve. Belgrad je volil dva vladna kandidata.

Umrli so:

V bolnišnici:

15. sept. France Bolek, delavec, 25 let, mrzlica.
17. sept. France Gorencec, gostač, 70 let, slabost.
— Jožef Hočevnar, delavec, 47 let, kronična pljučna tuberkuloza. — Janez Šlosar, delavec, 61 let, kronično vnetje pljuč.

Dunajska borza.

19. septembra.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 30 kr.
Sreberna „	78 „ 60 „
4% avstr. zlata „renta, davka prosta	99 „ 85 „
Papirna renta, davka prosta	93 „ — „
Ogerska zlata renta 6% „	119 „ 45 „
„ „ 4% „	87 „ 50 „
„ papirna renta 5% „	86 „ 30 „
Kreditne akcije „ 160 gld.	294 „ 80 „
Akcije anglo-avstr. banke 120 gld.	109 „ 75 „
„ avstr.-ogerske banke „	835 „ — „
„ Länderbanke „	105 „ 75 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu „	645 „ — „
„ državne železnice „	320 „ 25 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl. „	230 „ 25 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	102 „ 90 „
„ Ferdinandova sev. „	104 „ 75 „
4% državne srečke iz l. 1854 250 gl.	120 „ — „
4% „ „ 1860 500 „	132 „ 75 „
Državne srečke iz l. 1864 100 „	167 „ 75 „
„ „ 1864 50 „	166 „ 50 „
Kreditne srečke „ 100 „	168 „ 50 „
Ljubljanske srečke „ 20 „	23 „ — „
Rudolfove srečke „ 10 „	20 „ 25 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligae.	104 „ — „
London „	119 „ 90 „
Srebro „	— „ — „
Ces. cekini „	5 „ 68 „
Francoski napoleond. „	9 „ 50 „
Nemške marke „	58 „ 55 „